

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni-vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési árak: Helyben és postán küldve: Egy évre 10 frt...

Hirdetési díj: Ötötvasos petitorát 5 kr. Nagyobb terjedelmű, mint szintén több...

Előfizetési felhívás

„DEBRECZEN”

hetenkint ötször: hétfőn kedden, szerdán, csütörtökön, szombaton, megjelenő politikai, és közgazdászati lap 8-ik évfolyama...

Hangzatos szavakkal nem akarunk a közönség elé lépni, midőn lapunk pártolására és előfizetésre hívjuk fel.

Azt azonban határozottan ígérjük, hogy a „Debreczen”-t ezután is eddigi szelleme fogja átlengeni. Politikai jelszavunk ezután is a haza önállósága és függetlensége leendő „bihari pontok” alapján...

Közleményekben gyorsak és pontosak, a fontosabb eseményekről táviratok értesítik olvasóinkat, általában véve mindent elkövetünk, mit anyagi erőnk megenged, hogy lapunk minél élénkesebb és érdekesebb tételessé...

Az előfizetési díjak az eddigiek:

Table with 2 columns: Term (Egész évre, Félévre, Negyed évre, Egy óra), Price (10 frt, 5 frt, 2 frt 50 kr, 1 frt).

Végre kijelentjük, hogy a hirdetések a legutánjósabb ár mellett és pontosan eszközöltetnek.

Előfizetheti: helyben a „Debreczen” kiadóhivatalában, piacutcza (Vecsei ház), Telegdi K. Lajos és ifj. Csáthy Károly könyvkereskedésében...

Gálócsy Gusztáv, Tiszay Dániel, a „Debr. függ. párt” elnöke, felelős szerkesztő.

Tolvajok a magasabb régiókban.

Neme a félelemnek szállt meg bennünket, hogy szerény cikkünknek nem találtunk szelidebb, civilizáltabb címet, hogy a közönséges „tolvaj” közpompái elnevezést alkalmaztuk...

hogy ezeknek előtte mégis nem volt oly óriási mérvben elterjedve, mint jelen időkben. Sajnálatra méltó és szegénytelen dolog volt az minden időben, még akkor is, midőn még a nevelésügy bölcsőségben ringatottot, hát most, midőn még a montenegrói született rabló is nem em a miveltésnek szentelve...

Megbotránkozik a becületesség polgár azon is, hogy a börtönök zsúfoltság meg vannak tömve a közönséges és számítani tudó furfangos tolvajoknak, családoknak sokaságával, de ez annyiban még megfogható, hogy a rossz szoktatás, alkalom szolgáltatás a szülői által a semmittevésre, a könnyű gondtalan életre a gyermeki korban, henyékké nyeltem kedvellővé tévén őket, az éhség és irígység a komoly foglalkozástól, tömegesen ragadja őket a bűnre, de ezeket mégis utóli a büntetés, lakolnak tettesteikért, és talán egyet vagy kettőt visszatart a börtöntől félelem a további vétektől.

Hanem hagyjuk el az ugynevezett sepredéket, és emelkedjünk felebb a magasabb körök felé. Nem győzik a lapok közölni, sőt talán akkor se mondunk valami nagyot, ha állítjuk, miszerint rendes rovatot lehetne nyitni, a miveltebb körök tolvajainak viselt dolgai számára. Most egy bankigazgató, kit megnagyaságotak, és a kit a közönséges halandók megsüvegeltek, abba a kényes helyzetbe jut, hogy mivel — Maróti szerint ezret százból kivenni nem lehet. — 250 ezer forintocsa hiányzik a kezére és lelkeré bizatott pénzéből. Lopott talán 6 nagysága? Na olyas valami forma látszik a dolog mivoltának összepáztatása alkalmában rejleni, de hát uraim, magas állása a társadalomban, összekötése, s talán valószínűleg nagyságos czinkosaira való tekintetkél fogva, igen is nem is, ide is oda is, tulajdonképen, voltaképen a részvényesek törlik a szemeket. De már egy másik bankárnak nincsenek ilyen bátorító sorjai, a felől tisztában van ugyan, hogy egy csomót a kincstárból elemelt, de mert ennek és ennek a számvizsgálónak a kényes természetű sporesből semmi se talált jutni, ama másik nagybefolyású urnak pedig egy párszor a tyukszó mére talált lépni, nem lehetvén szó a bebörönalásról, elfürdőzwanizgólásról, fut mint a tűzkörbe szorult skorpió, kaparja a számokat és vakarja, valamint izzadó fejének még létező szálaist is, de hasztalan, csak a borotva nyújt más segélyt, melyet gégejének, és a revolver, melyet agyának szegez.

Ne higgye azonban senki sem, hogy talán különválasztva szegény hazánkat vádolnám e fertelmes bűn terhével, őh ismerné a látogatónak álnevét. Még akart valamit mondani, de szerencsétlenségünk nem mondta ki és Pál véleménye szerint, ki sodrából kiesve lángoló fejét kezei közt szorította tartá — ezen elhalgatott valami volt a legrosszabb.

De ez csak később tűnt fel nekem — mondá — Beszélgetésünk alkalmával ellenkezőleg hálát adtam a sorsnak, hogy többet nem mondott! Egy pillanatra — folytató tovább Pál halvány arccal — egy pillanatra mindent vesztve láttam. Csak egy szót mondott volna még, csak legcsekélyebb célzását tett, ugy nem tudom, hogy miként végződött volna beszélgetésünk. Kézel voltam az örüléshez és azon szándékban voltam, hogy torokom ragadjam őt. De megakadt s egy szót sem hozott fel többé. Nem tudok jól visszaemlékezni — mondá — Olga beszélt még valamit előttem, mit azonban akkor figyelmen kívül hagytam. Hallo, figyelmen kívül... A legnagyobb feszültséggel halgatta, de alig voltam képes feljogni amit hallottam. A talajt ingadozni érzém lábaim alatt és a falak agyon nyomással fenyegettek. Pál merőn rám nézett. — Egészen elfehéreltek ajkaid — mondá. — Szedd össze magad, komoly beszédem van veled. Ígyál egy korty cognac-ot és ügyelj! Én nem hiszek neki — neki többet kell tudnia, mint amennyit mond, és nekünk nem szabad azt abba hagyni, vagy meg kell tudunk mindent, vagy betömnünk száját, mielőtt tele mások is hallanának valamit. A fődolog az, hogy ne beszéljen. Egyelőre nem felek tőle semmit, mert jól ismerem őt. Ő gyenge ember és mielőtt határozná, egy évet gondolkozás és fontolgatással fog elvesztegetni. Mindeközött abban kell gátolnunk, hogy semmit ki ne beszéljen, száját kell betömnünk. Minden lehetőleg megfogok tenni. Gondolj te is valamit, a mit megkísérlelnél... érted? — Nem — válaszoltam. — Mily tompa elméjű vagy a kedvezőtlen viszonyok közt!... Azt mondom, hogy minden áron meg kell őt nyernünk és nekéd kell ahoz segéd kezét nyujtanom. — De hát mi módon? — Lábával tombolt. — Hát mi módon rontottad el az egész ügyet? Kinek a hibája az, hogy most reszketünk és segédszörök felett ébrednünk kell a helyett, hogy nyugodtan lehetünk és semmitől sem kellene rettegnünk. Akkor, midőn a te kedvezésedről volt szó, hamar kéznél voltál, már azal egész tervünket veszélyeztethetted. Most azonban, midőn tőled függ, hogy mindent ismét jóvá tégy, hiányzik nálad az értelem! Most megértetem őt. Soká nézett szemembe, s aztán lassan felemelte ujját és fenyegetett. — Csak azt az egyet ne feledd Julia, hogy tova engedd magadat ragadtatni. Játsszad szerepedet, mint akarod, de hideg maradj és ne feledd, hogy ha most ismét esztelenséget követesz el, mi azért súlyosan — igen súlyosan megalkothatnánk.

nem? a hiras kultur-államokban is bőségesen el van terjedve a végtes pénznek szerelme. A szelid Belgiumban 6 nagyságai legközelebb a belga bankot találták megkülönböztetni azzal a kitüntetéssel, hogy csekély hét milliócskát szép csendesen eltaláltak szánzszerőzni.

Görögönbonban több exminiszter helyezettett megvesztegetetés miatt vád alá. (Ej! a gorombák, na mi már ennyire nem sértenők meg a modern civilizációt.) Ugyanilyen okból történt Amerikában Belknap hadügyér urnak befogatása. Ezen szép menaszériához sorozódik jelenben az olasz admirális 400 ezer lirára menő sikkasztása, továbbá Gonella uraság Rio Janeiroi olasz konzul 600 ezer líráj Janéjé. Az admirális személyzete felüggesztett hivataltól és becsukatott. A tolvaj konzul azonban csak adósságlevelet állított ki az ellopott összegekéről.

Emitt az ágyuk titkát, amoda a hadi mars rottakát, katonai terveket viszik a piacra és bocsátják áruba, úgy hogy maholnap a seregek fővezérei saját tolltarajos fővegeiknek sem hihetnek többé.

Beszűntetjük azonban a tolvajágok statistikájának folytatását, nagyon is elegendőnek tartjuk a közöltöket, annak bizonyítására, hogy a társadalom nagyon erősen meg van metelyezve. Hátha még a választási lélekvasárlásokat is felvinnék a lajstromba! de szépen kikerülne egy oly jelentékeny összeg, mely ha egyitt volna, bizonyos, hogy elegendő lenne az árvízkarosultak megmentésére, de arra nem telik. — Okozza pedig e roppant veszedelmet a pénz szerelme, az urhatmanság, és a bolondulás fokáig felszigazott fénytűzés egyrésztől, a léha könnyű büntetés másrésztől. Ez okból alkalmat veszünk magunknak nem sokára, szellőztetni a börtönügyet.

— A legutóbbi országgyűlési képviselőválasztásoknál elkövetett némely visszaélések (kivéve a vesztegetéseket és a hatóságok elleni tettleges ellenállást) miatt elélték legf. kegyelemre ajánlottak. Az illető visszaélések miatt 4-500 egyén ellen voltak perek folyamatban.

— A delegációk megnyitása, bécsi hírek szerint, valószínűleg május közepére halasztatik, miután a közös költségvetés tárgyalása csak a körülbelül egy hónapot igénybe vevő vám és bankügyi tárgyalások befejezése után veszi kezdetét.

— Ausztriában szaporodnak a strike-oló tartománygyűlések. A tyóli „robbantást” a dalmátiai követte. Zarában e hó 13-án Montia a szláv képviselők nevében, kik a gyűlésen többségben voltak, egy — az elnököt kompromittáló — iratot olvasott fel, az elnöki titakozás dacára. Erre az ülés bezeratott, miután az, a szláv képviselők távozása után, ugy is határozatképtelenné vált.

— Bécsi körökben a „Freundenblatt” sziert — nem tartják lehetőeknek, hogy a bankügyi alkudozások az eredeti osztrak terv elfogadásával fognak végződni. E terv szerint lenne egy jegybank, melynek egy quasi önálló magyar bankfiókja a bank jegyei fedezésére

fordítandó ércalap fölött idealiter rendelkeznek. Oly engedmény volna ez, — ugymond a „Fr.” — melynek csak formális jelentőséget tulajdoníthatunk.

Podolin, 1876. márt. 12.

Mig az ország — szerencsétlen hazánk nagy részében — épen a jó magyarok lakta vidékeken nagy, kimondhatlan nagy kárt okozott az árvíz: addig a mi kicsiny, de mérges Poprád folyónk igen szépen vetkőzött ki téli júnájából s fölvette szokott arcuzatát. — Igen csendesen takarodott el a jég, ugy, hogy nemcsak tul vagyunk a veszélyen, hanem hála Neptunus gondoskodásának, igen szép pisztrángokkal kedveskedik e bőji idényben folyónk, még pedig igen nagy számmal szolgálta őket. — Hogy okunk van a Poprád folyót mérgesnek nevezni, azt több általa okozott árvíz igazolja; hogy csak egyet hozzak föl: 1813-ban aug. 22. és 23-án borzasztó árvíz okozott kiöntésével. — A piaristák verandája falán most is meglátszik a jele: E x u n d a t i o 22—23 aug. 1813. fölírással, mely még most is mintegy 2 ölnyre van a földtől oda pingálva.

A sorozásokkal sokat foglalkoztak a lapok az idén. — Nem lesz tehát érdektelen ezen éjszaki Magyarországon fekvő vármegyének egyik-másik járásbeli sorozás eredményét röviden érintenünk. A XVI. szeptesi város többnyire száz atyfiakkal, tartozik évenként 51 rendes és 20 tartalékos katonát adni a dicsőségteljes közönséges bajos armádiához. — Iglón volt a sorozás; 700 hadköteles volt, s a kello szám már az első korszak tályból került ki. — Annál szomorubb adatokat nyújtott egyik-másik járás a megyének. Így a magura-i járás (natáros Lengyelországgal) 36 embert lett volna állítandó, de nem futotta ki; nem voltak jők. A krumpi-pálina pusztiája a népet. A poprádi járás fedezte continensét. E két járás legényei Podolinban soroztattak; maguk a podolinaiak — mint a 16 városhoz tartozók — Iglón vizsgáltattak meg. — A két járásból több mint 1000 hadköteles volt nált; azokat egy rakásban látva, el lehetne áll mondani: Soha anyi tótot!

Mikor Dobos Gábor úgye tárgyalott Debreczenben, nem volt ott az érdeklődés akkora, mint a mi kis városunkban, midőn a gyujtogatónak elfogott s elhurcolt Vitékó nevű atyafi hazakerült, mint — ártatlan. — Soha olyan dühöt, mint minő ezekben a szászokban lakik s tör ki, ha igazságuk van véleményük szerint. — A nevezett egyéniség, mint már említett, egy alkalommal a félévrost gézzé hamvá. — Korábbi fényesései, gonosz, fékezhetlen dűhe és természete, számos vallo-más stb. alapján befogatta a magistratus, s vallatta. Ki is vallott mindent, az időt, a melyben, a módot, a hogyan gyujtott szil, s aláírta a vallatiási jegyzőkönyvet. Erre beríték Lécseré. Podolinból csak 38 tanu vallott ellene, még pedig súlyos vallomások történtek — de ő mindent tagadott. Mindezek dacára az első folyam. törvényszék elítélte 10 évi börtönrre. Persze appellált. — A kir. tábla súlyosbította a büntetést 5 évvel és hetenkénti 2 napi börtölre. — Megint appellált a vádlott. — A nép meg idehaza zugolódot a magyar justitia ellen, hogy csak 15 évet kapj illy alávaló gyujtogató, s uramfia! mi történik. — Egy szép téli nap reggelén beállit ezen vádlott: a városházához, s előmutat egy nagy curiai ítéletet, melynek erejénél fogva ő bizonyítottok elégtelenségéből egészen fölmentetik, s a városi hatóságnak meghagyatik, hogy ezen becületes embernek dragalatos személyét óvja minden erőszakok-kodás, megtámadás ellen. — Persze a magistratus tagjai ki jobbra, ki balra kezdett szédülni ilyenek hallatára. Azt mondják, hogy mily állandóan tagadott mindent, s az alatt, meg úgye a curiohoz került, egy orvosi bizonyítványt szerzett, mely szerint néha lehetnek órdülesi

Dr. Szenf.

ne feledd, hogy ha most ismét esztelenséget követesz el, mi azért súlyosan — igen súlyosan megalkothatnánk. Ekkor elhalgatott s egyideig gondolkozva álltnk szemben egymással. — Mit tudhatott ő meg tőle? — kérdeztem végre. — Azt lehetne meg határozni — felelé Pál. — Tán semmit, tán annyit, hogy a szétkuszált fonalakat agyában ismét rendezhette. — Hiszed, hogy engem gyanusít? — Az nagyon valószínű, de az magában véve még nem nagy szerencsétlenség volna. Sokan tapasztalhatnak ilyenm gyanusukat, az ok meg van rá. Te vagy második nó, tehát nekéd kelle az elsőt poklora külden. De ez még magában véve semmi. Nem az bir fontosság, hogy ki ellen történek a gyanusítások, hanem azoknak forrása és alapja. Mindenek előtt ezt kell kipuhatolnunk. Illy fontolgatások közt álltnk egész a reggeli szürkületig egymás mellett.

III. Tscheresoff naplójából.

Meglátogattam Antonovna Zsófiát és megtudtam tőle, hogy a szülésző ottlétéről évt. költemény sokak előtt ismeretes. E hir két év óta volt forgalomban, tán valamivel tovább is, mert az Pétervárról vándorolt R-be. Meg kell adni neki, hogy művét úgyesen alkotta meg, mert ép e hir zárta be mindazok száját, kik előtt a szegény Olgának emelke drága volt, és sokakban, bár tudják, hogy ez csak hazugság-képletül ébresztett. Így például a néne komolyan haragos lón, midőn kérdeztem, ha valjón ő is adott-e a mesének hitelt és mégis a gyermekies félelemtől nem tudott szabadulni: hátha a Chimára szarva előbukkanhatnának. A legnagyobb zavará jött, midőn azon kérdéssel, miért nem köztöl egy szót is ehírről velem és mi ösztönözte a hallgatásra — sakbba szorítottam. E nélkül már régen és a leghangosabban jagatott volna Olga megmérgezése fölött s férjét szemlöl szembe gyilkosnak vadalta volna! Így pedig már régóta hallgatott. Levele, melyben Pál házasságát tudattam velem, s melyet egy évtel ezélt kaptam (le M-ben, semmit sem tartalmazott más, mint az új asszonyok nevé; semmi híreket személyesége feletti, semmi gyanusításokat, semmi célzásokat. Most is csak azt felelte kérdéseimre, hogy az emberek rosszak, hogy a hamis hírek a legbecsületesebb embereket is gyanusba hozhatják, s hogy volnának esetek, melyekben a család becületle hallgatást parancsol.

(Folyt. köv.)

rohamai, s hogy ily rohamban irta alá vallomásait, stb. ez alapon szabadult meg. Erre elmondhatjuk az öreg László Imre volt független képviselő bátyánkkal:

„Adjon isten jó éjszakát.” — Persze a nép élete ellen tör, s tán még agyon is títi e gyujtogatót, ugy mint egyik szomszéd faluban, hol szintén haza bocsátattak a befoga volt gyujtogatót. Erre a nép — oda se neki — meghorhanta házaikat s a gyujtogatót — éjszakaián idején — agyonütötte. Mikor megindult a vizsgálat, a férfiak és legények egytől egyig azt vallották, hogy mindnyájan részesek voltak benne, s mi történt velők? Haza eresztették. Vox populi vox Dei!

Két pör is nagy mértékben foglalkoztatta népünket e hetekben. — Ugyanis a képviselő testület a magistratus indítványára 2 szó ellen kimondotta a félfüggesztést a városi ügyész ellen, s vizsgálatot rendelt. Ugyanezen közgyűlés egyhangulag függesztette fel az erdőzt is; azonban a kenyérgyűlés szűlte vádak alaptalansága, silánysága kitűnően, az erdőzt ismét visszahelyeztetett hivatalába. — Az ügyész perével kapcsolatban a múlt héten történt a felsőbb helyről jött parancs értelmében a szavazás az ugar megszüntetése vagy főmarradása felett. Az utóbbi vélemény nyert valamely 170 szavazatot, — amaz pedig vagy 20-at.

Ugar nélküli a szegény nép nem élhet; már pedig 3-4 földirtokost kivéve, a többi mind szegény. Hogy mily vádak hoztak föl az ügyvéd ellen, ki annak idején különben Debreczenben is lakott s neve Glatz János, azt később fogom megírni, ha érdemes lesz az egész ügy.

Lakik itt egy B a b i c s B á l i n t nevű nyugdíjazott tanító, ki mint naturalista művész tűnik ki. Ő ugyanis gépész, órász, zongora készítő, varrógép készítő sat. sat. Valóságos ezermester. B i h a r b a n i s i s m e r i k.

Szent-Jóbra készített egy zongorát; most a pod. piaristáknak egyet, azután megigazítja, illetőleg átalakítja toronyórákat sat.

Mutatott nekem egy szantóvető gépet, saját találmányát s csakugyan, ha sikerül neki egy kis tökélet szerzeni, hogy nagyban csinálassa meg, én magam is meg vagyok győzve a sikeréről.

A gépezet következő: Az egész egy kocsi alakjával bír, hátul 2 — elől, a közepén egy kerékkel. Alul van 8 kevas. Az ember bele ül a kocsiá. s ott huz valami húzón, ép úgy, mint a régi szervezeti vizipuskáknál. A gép meg magától föltartóztatlanul; odamenet szánt 4 vas. Visszajövet a másik 4; de a fölcsúzott 4 barázdát be is veti, mikor a 3-ik 4 barázdát szántja, attól kezdve azután egy oda alkalmazott boronával ugyanazon erőfeszítés mellett boronál is. S az az élyone van, hogy éjjel nappal lehet dolgozni, különösen silányság, mert a gépezet oly szilárdan megy, mint a modynó a sineken, így egyenesen jár. Ráveszem ha lehet, hogy a folyó évi aug. 20-án, Szegezen megtartandó iparkiféltetésbe küldje e gépezetet, s merem hinni, méltányolni fogják.

A mi szintén említett érdemel, az hogy e gépezetet egészen vasból csinálta, persze kicsiben 9 hónap alatt, ugy hogy előadást is tartott a gyerekekkel. — Igy kicsiben lehet 5-6 deciméter hosszban és 2-3 deciméter magasságban a gép. Időnk változó. H. M.

— A magyar fővárosból. Az új egyetemi könyvtár ünnepélyes megnyitása f. hó 26-án lesz. A rákövetkező naptól kezdve a díszes olvasóterem már át lesz adva a nagy közönség használatára. A gyermekmenhly járára mult hó 13-án tartott álarozs calcio-bál a költségek levonása után 3870 frtot jövedelmezett. A „Vizözön” első előadása a Népszinházban máról holnapra halasztották. A fővárosi rendőrség a napokban kérekerítette a hírhedt Sauer Károly által szervezett bankóhamisító

A „DEBRECZEN” tárczája.

ELMOSÓDOTT NYOMOK.

Bűnügyi regény 1 kötetben. Írta: Achscharumoff Miklós. Harmadik rész: II. Julia naplójából. (Folytatás.) — A dolog rozslu áll — mondá — Uj le, el fogok beszélni mindent. Ekkor elbeszélte beszélgetésünk rövid tartalmát. Pál megkísérelte a dolgot saját álláspontjából tüntetni fel előtte és azt reménylette, hogy az itt ép oly könnyen fog sikerülni neki, mint mások ellenében; de tévedt. Tscheresoff türelmét vesztve, és bosszúságteljesen kimondta, hogy mindaz nem egyébb alávaló hazugságnál, sőt annyira engéd magáit ragadtatni, miszerint oly dolgokat is mondot, melyek Pált egészen rémületbe hozták. A legnagyobb határozottsággal állította, hogy Olga ugy mérgeztetett meg, elbeszélte neki, hogy tüstént azután, midőn ama nő szepetemberben R-ben volt — ő is szintén oda utazott, hogy Olga beszélt előtte a látogatásról és hogy

